

Treball de final de grau

Codi: 100535
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500239 Història de l'art	OB	4	0

Professor de contacte

Nom: Francesc Josep de Rueda Roige

Correu electrònic: FrancescJosep.DeRueda@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Mariano Carbonell Buades

Ana Muntada Torrellas

Francesc Josep de Rueda Roige

Victòria Solanilla Demestre

Rafael Cornudella Carré

Prerequisits

És recomanable que l'estudiant hagi cursat i aprovat la gran majoria de les assignatures dels tres primers anys de Grau.

Així mateix, és recomanable que l'estudiant domini, a més del castellà i el català, vàries llengües estrangeres, si més no pel que fa a la comprensió lectora.

Objectius

I-Objectius:

Amb la realització del Treball de Final de Grau (TFG) es pretén que l'alumne desenvolupi una sèrie de competències específiques, indicadores del nivell de maduresa que ha assolit durant els seus estudis de Grau. Aquestes competències són pricipalment :

1-Demostrar que coneix l'evolució de la imatge artística des de l'Antiguitat fins a la cultura visual contemporània.

2-Demostrar que coneix la problemàtica, el vocabulari i els conceptes fonamentals de la teoria de l'art.

3-Demostrar que posseeix coneixements específics sobre els principals camps d'estudi de la història de l'art, així com sobre els temes i debats historiogràfics i metodològics més importants de la disciplina.

4-Mostrar la seva capacitat d'anàlisi dels coneixements adquirits en les seves diverses facetes (formal, iconogràfica, tècnica, estètica, recepció).

5-Aplicació conscient de les metodologies pròpies de la disciplina a l'estudi de un tema.

II-Caràcter i tipologia del treball :

a) No es tracta de realitzar una recerca nova o inèdita, sinó de familiaritzar-se amb les eines, les problemàtiques, les metodologies i els objectius de la recerca universitària, amb l'objecte de desenvolupar un treball crític sobre una temàtica determinada. L'estudiant ha de demostrar la seva capacitat per cercar, seleccionar i interpretar un conjunt de materials i de fonts de caràcter artístic, textual, fotogràfic, fílmic, arxivístic, etc, amb l'objectiu de formular nous interrogants sobre un tema en concret, d'organitzar el seu estudi, estructurar la seva exposició d'una manera clara i ordenada, i arribar, finalment, a unes conclusions ben elaborades. Es tracta, doncs, d'un treball fonamentalment acadèmic, no pas d'un treball de recerca en el sentit estricte, el qual ha de permetre una avaluació global i sintètica de les competències específiques i transversals associades al Grau d'Història de l'Art.

b) Els temes han de ser «oberts» i no massa tancats en qüestions particulars. Per exemple, no es tracta de fer un treball sobre la biografia d'un artista ja treballat en altres assignatures del Grau, sinó d'estudiar temes transversals que impliquin l'abordatge de qüestions metodològiques i el tractament d'aspectes formatius poc desenvolupats durant els estudis de Grau. Es valoraran molt positivament el temes de llarg recorregut, és a dir, qüestions que impliquin l'anàlisi d'una tipologia arquitectònica en diferents èpoques (o cultures), el fenomen de la vida i la pervivència de les imatges, la història crítica d'una tècnica artística, els canvis i les continuïtats en el conceptes teòric-artístics, les transformacions dels agents de la història social de l'art, etc. Ha de quedar ben clar que un treball que consisteixi en la simple recopilació d'informació, si no va acompanyada de la seva necessària interpretació, no es considerarà complet. Els treballs que és limitin a la sola acumulació de materials d'estudi seran considerats com a no avaluables.

Competències

- Analitzar amb esperit crític, a partir dels coneixements adquirits, l'obra d'art en les seves diferents facetes: valors formals, significat iconogràfic, tècniques i procediments artístics, procés d'elaboració i mecanismes de recepció.
- Aplicar el domini de l'instrumental crític i metodològic fonamental per comprendre i narrar la història de l'art i per reflexionar sobre la professió de l'historiador de l'art.
- Aplicar metodologies científiques pròpies de la disciplina de la història de l'art
- Demostrar que es coneix la història de les idees artístiques i els principals corrents teòrics que han impulsat la reflexió sobre l'art, el cinema, els seus creadors i el seu públic al llarg de la història.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Expressar coneixements específics sobre l'origen, l'evolució i els diversos camps d'estudi de la història de l'art, així com sobre els temes, el vocabulari i els debats clàssics i actuals de la disciplina.
- Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.
- Interpretar l'obra d'art en el context en el qual es va gestar i relacionar-la amb altres formes d'expressió cultural
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica
- Reconèixer la problemàtica, el vocabulari i els conceptes fonamentals de la teoria de l'art i del cinema.

- Reconèixer l'evolució de la imatge artística des de l'antiguitat fins a la cultura visual contemporània.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar críticament conceptes bàsics de teoria artística i cinematogràfica i la seva evolució al llarg de la història.
2. Analitzar els creadors d'un fenomen artístic en un determinat context cultural.
3. Analitzar els debats clàssics i actuals de la disciplina.
4. Analitzar els receptors d'un fenomen artístic en un determinat context cultural.
5. Analitzar les idees artístiques sobre un fenomen artístic, els seus creadors i els seus receptors en un context cultural determinat.
6. Analitzar les idees artístiques sobre un fenomen artístic en un determinat context cultural.
7. Analitzar una imatge artística i situar-la en el seu context cultural.
8. Aplicar els coneixements iconogràfics a la lectura de la imatge artística
9. Comunicar de manera clara i en el registre adequat un treball acadèmic
10. Definir i explicar amb precisió un objecte artístic amb el llenguatge propi de la crítica d'art.
11. Demostrar el coneixement de metodologies científiques, fonts i teoria de l'art en la lectura, la crítica i la interpretació formal, iconogràfica i simbòlica de qualsevol imatge artística o cinematogràfica
12. Desenvolupar un treball final que reuneixi i interpreti dades i reflexioni sobre algun tema rellevant de la disciplina
13. Diferenciar les teories artístiques sobre un fenomen artístic, els seus creadors i els seus receptors en un context cultural determinat.
14. Distingir les tècniques i el procés d'elaboració d'un objecte artístic
15. Estimular la creativitat i fomentar idees innovadores.
16. Examinar una imatge artística i distingir-ne els valors formals, iconogràfics i simbòlics.
17. Explicar els mecanismes de recepció d'una obra d'art.
18. Identificar les idees principals i les secundàries i expressar-les amb correcció lingüística
19. Interpretar conceptes fonamentals de teoria artística amb esperit crític.
20. Interpretar i comunicar els continguts d'un text de teoria artística i cinematogràfica.
21. Organitzar amb eficàcia i rendibilitat la part autònoma de l'aprenentatge
22. Organitzar el temps i els propis recursos per a la feina: dissenyar plans establint prioritats d'objectius, calendaris i compromisos d'actuació.
23. Reconèixer els coneixements metodològics, iconogràfics i de teoria de l'art per fer la lectura d'una imatge artística.
24. Reconèixer les bases de dades bibliogràfiques més idònies per obtenir les fonts sobre un determinat tema
25. Reconstruir el panorama artístic d'un determinat context cultural
26. Reflexionar sobre el treball propi i el de l'entorn immediat amb intenció de millorar-los de manera continuada
27. Relacionar una imatge artística amb altres fenòmens culturals de la seva època.
28. Saber exposar amb eficàcia els coneixements, oralment i per escrit.

Continguts

BLOCS I ÀREES TEMÀTIQUES (a títol orientatiu):

I-Arquitectura i urbanisme:

1. Els elements de l'arquitectura.
2. Recerques sobre l'espai arquitectònic.
3. Tipologies arquitectòniques: forma i funció.
4. Simbolismes de la forma arquitectònica.
5. Temes d'història de l'arquitectura.
6. Teories i crítica de l'arquitectura.
7. La figura de l'arquitecte a través del temps.
8. Relacions de l'arquitectura amb altres arts.
9. La metamorfosi dels edificis. Arquitectura i memòria.

10. Poètiques de l'edifici arquitectònic.
11. Arquitectures pintades. La representació de l'arquitectura.
12. La ciutat: la planificació de les ciutats, la ciutat ideal, les ciutats modernes, les ciutats contemporànies.
13. Qüestions d'arquitectura contemporània.
14. Disseny, història, teoria i crítica del jardí.
15. Historiografia de l'arquitectura: llegir Leonardo Benevolo; llegir Bruno Zevi; llegir Manfredo Tafuri; llegir Paolo Portoghesi; llegir Giulio Carlo Argan; llegir Rudolf Wittkower; llegir Sigfried Giedion...

II-Arts figuratives:

1. Representacions: l'ésser humà, el món natural, la història, les idees, la fantasia i els somnis, el sagrat.
2. Teories de la representació i de la pintura.
3. Formes i funcions de la pintura.
4. Sistemes de proporcions i modes de representació (canons, representació de la llum i de l'ombra, perspectiva, número d'or, etc.).
5. Camins de l'abstracció.
6. Història, teories i mètodes de dibuix.
7. L'ensenyament de les arts.
8. Categories d'anàlisi de l'obra pictòrica.
9. Pintura i literatura.
10. Qüestions a l'entorn del llenguatge i la història de l'escultura.
11. Teoria de l'escultura.
12. Funció i tipologies de l'escultura. Escultura i poder.
13. L'ornament: història i teories.
14. Música i arts visuals.
15. Les arts visuals i el teatre.
16. Debats i recerques dels inicis de la fotografia.
17. Pensaments sobre la imatge fotogràfica.
18. Fotografia i món modern: la visió de la ciutat.
19. Història de la fotografia.
20. Fotografia i pintura.
21. Fotografia i literatura.
22. Temes de fotografia contemporània.

III- La imatge en moviment:

1. Temes d'història i teoria del cinema.
2. Cinema i realitat.
3. Cinema i literatura.
4. Els gèneres cinematogràfics.
5. La cultura contemporània i el cinema.
6. El cinema no narratiu.
7. L'art filmat.
8. El videoart.
9. Art electrònic i realitat virtual. L'obra d'art immaterial.
10. L'art d'acció. El happening i la performance: història i crítica.

IV-El llenguatge de les imatges:

1. Teories de l'art: Winckelmann, Riegl, Wölfflin, Warburg, Saxl, Panofsky, Gombrich.
2. Història i teories de: el retrat, el paisatge, la pintura d'història, la natura morta, la pintura de costums, el nu i el cos.
3. Temes d'art i cultura visual: relacions de l'art amb la ciència, la tecnologia, la política, la societat, les religions, etc.
4. Temes d'art i etnografia.
5. Les imatges artístiques contemporànies i "la societat de l'espectacle".
6. Lectures semiòtiques de la imatge.
7. Intertextualitat.
8. Arquetipus i temes d'enquadrament.

9. Història de la indumentària: vestit i rol social; vestits per l'escena; ficció i fantasia; moda i art modern.
10. Art i gènere.

V-Recepció i redescoberta:

1. La redescoberta d'Egipte.
2. La redescoberta de Grècia i Roma.
3. La redescoberta de l'Edat Mitjana.
4. Renaixement i renaixements.
5. L'Orientalisme.
6. La còpia. El fenomen de l'apropiacionisme: antecedents i actualitat.
7. La reutilització. Els spolia.
8. La damnatio memoriae i la iconoclàstia.
9. Els revivals.
10. Primitivismes i el mite del retorn.
11. El paper de l'espectador: visió i experiència de l'obra artística.
12. L'art en escena: el paper dels museus i les exposicions a debat.

VI-Treball i condició social de l'artista. Comitència i mercat:

1. Mites i llegendes de l'artista.
2. Teories de l'artista.
3. L'aprenentatge i els mètodes de treball.
4. Llibres de models i quaderns d'esbossos.
5. El rol social de l'artista.
6. Els viatges d'artista.
7. Col·laboracions creatives: relacions d'artistes plàstics amb escriptors, músics, directors de teatre, ballarins, científics, etc. Obres col·lectives. Tallers artístics.
8. Qüestions sobre els artistes de les avantguardes.
9. L'artista després de la modernitat. Artistes en un món globalitzat.
10. Patronatge artístic. Col·leccions i col·leccionistes.
11. Rutes de les arts. Història del comerç artístic.
12. Valor artístic i valor econòmic.

VII-Estudiant, descrivint, jutjant, comentant l'art i l'obra d'art:

1. Literatura artística: tractats, vides...
2. Ekphrasis. La descripció de l'obra d'art.
3. Periegesis. Els relats de viatges.
4. Technai.
5. Qüestions d'historiografia de l'art.
6. Tendències i debats de la història de l'art actual.
7. Temes d'història de la crítica.
8. La crítica i els crítics contemporanis.
9. Temes d'art i filosofia.

VIII-Història de les tècniques artístiques: processos d'execució, anàlisi i restauració:

1. Història i teoria de la restauració.
2. Temes d'història i teoria de la ceràmica (precolombina inclosa).
3. Història del mosaic.
4. Història de l'art tèxtil (precolombí inclòs).
5. Història i teoria del color. Els pigments al llarg de la història.
6. Temes d'història de les tècniques de la pintura al fresc, el tremp, l'oli, l'aquarel·la, etc.
7. Història de les tècniques i els materials de l'escultura.
8. Temes d'història de l'orfebreria.
9. Els procediments del vitrall al llarg del temps.
10. Art i química.

IX-Art musulmà a Al-Andalus i altres territoris

X-Altres cultures: Àsia, Àfrica, Amèrica i Oceania

XI-Formes del col·leccionisme d'art: del'Antiguitat a l'actualitat

Metodologia

(metodologia docent)

a) Durant la primera quinzena d'octubre els estudiants sol·licitaran formalment al coordinador dels TFG el tema, d'acord amb la llista orientativa d'àrees temàtiques que consta en aquest document o, si escau, a proposta pròpia.

b) No es podrà realitzar més d'un treball específic d'un mateix tema, és a dir, no s'admetrà que més d'un alumne treballi un mateix tema en concret. Òbviament, sí que es podrà fer més d'un treball d'una mateixa àrea temàtica, però de continguts diferents.

c) L'assignació del tutor corresponent (dins dels que hi ha a l'equip docent) es farà depenent del tema triat per l'estudiant. L'organització de les tutoritzacions es farà seguint criteris acadèmics i d'equitat.

d) Durant la primera quinzena de mes de novembre el coordinador dels TFG farà pública l'assignació del tema i del tutor.

e) **1 de juny de 2018**: data límit de presentació del treball.

f) **25-27 de juny de 2018**: defensa del treball.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Sessió formativa sobre la redacció del treball	3	0,12	9, 11, 15, 18, 21, 22, 23, 24, 26, 28
Tipus: Supervisades			
Entrevista amb el tutor per organitzar el guió del treball	3	0,12	12, 24
Entrevistes obertes amb els tutors i tria del tema	4	0,16	12, 24
Seguiment dels treballs de recerca	47	1,88	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 27, 28
Tipus: Autònomes			
Redacció de l'esquema i treball de final de grau	90	3,6	2, 4, 6, 8, 9, 12, 21, 22, 24, 26

Avaluació

I-Requisits bàsics:

a- El treball ha de ser individual. Es valorarà l'esforç, la imaginació, la qualitat de la redacció i l'esperit crític de l'alumne.

En cas de plagi, el treball serà qualificat amb un zero.

El tema del treball no pot coincidir amb el treball de cap altra assignatura del Grau. Si es detecten duplicacions, el treball no serà avaluat.

b- Es valorarà la consulta de bibliografia estrangera.

c- El treball podrà estar escrit en català, castellà, anglès, francès o italià.

d- Les faltes d'ortografia i les incorreccions gramaticals baixaran la nota del treball.

II-Estructura i extensió:

a) El cos del treball ocuparà una extensió d'entre 20 i 30 pàgines (2100 caràcters / pàgina), descomptats els capítols d'agraïments, motivació i bibliografia, així com la informació complementària (imatges, gràfics, apèndixs documentals, etc.).

b) L'estructura del treball ha de ser clara i concisa, i comprendrà, a grans trets, un estat de la qüestió del tema, un desenvolupament crític i unes conclusions.

c) El treball s'ha de presentar per duplicat i imprès a espai 1,5. Cadascuna de les còpies ha d'anar acompanyada d'un CD que contingui, en diverses aplicacions informàtiques, l'arxiu del text, les fotografies editades amb qualitat alta i, si es dóna el cas, documents fílmics o sonors.

d) L'índex anirà al començament del treball.

Les pàgines i les fotografies han d'anar convenientment numerades, incloses les dels apèndixs.

e) En els peus de foto de les il·lustracions ha de constar necessàriament, a part de la informació habitual, la seva procedència.

f) Les notes han d'anar a peu de pàgina.

III-Avaluació

- L'avaluació i puntuació del treball resultarà de la mitjana ponderada de dues notes: d'una banda, la qualificació que li adjudiqui el tutor a partir de la seva lectura (60% de la qualificació final); de l'altra, la qualificació corresponent a l'exposició oral de l'estudiant - una presentació de 10 minuts com a màxim, acompanyada de power-point - davant d'un tribunal integrat pel tutor del treball i un dels professors de la Comissió de docència més afí a la temàtica tractada (40% de la qualificació final).

N.B. El Treball fi de Grau no té reavaluació.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Presentació oral del Treball de final de grau	40 %	1	0,04	9, 10, 11, 15, 18, 26, 28
Treball de final de grau	60 %	2	0,08	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28

Bibliografia

a- Per la redacció, consulteu els recursos de suport del Servei de Llengües de la UAB:

<http://www.uab.cat/servlet/Satellite/suport-linguistic/ajuda-a-la-redaccio-1096483376648.html>

b- Per les notes i les referències bibliogràfiques, vegeu: Les referències i les citacions bibliogràfiques, les notes i els índexs, Gabinet de Llengua Catalana de la UAB, Bellaterra, 1998:

http://publicacions.uab.es/llobres/fitxa_web_llobres.asp?ID=467

c- Per la recopilació i l'organització de la bibliografia, també és aconsellable la utilització de les Eines disponibles al web de Biblioteques de la UAB:

<http://www.uab.es/servlet/Satellite/recursos-d-informacio-1254123674417.html>